אלו נאמרין פרק שביעי סוטה לז.

מסורת הש"ס

אושפיזכן לגבורה. שכית קדשי הקדשים כגוי כתלקו: **ככתם אפריס.** שיראו לסמוך עליו וכתשו בתמונתם: **רד עם אל.** ירד כים על שבטו בהקב"ה: **ישראל ממשלותיו.** דיהודה שמתקדש למשול בהן: **שכבר נאמר לוי למעלה.** משה כתב בתורה אלה שעמדו לברך וגו' שמעון לוי ויהודה[1]: **שכבר נאמר לוי למטה.** בספר יהושע (ח) כדכתיב וכל ישראל וזקניו עומדים מזה ומזה לארון נגד הכהנים הלוים אלמא כהנים ולוים למטה היו: **הראוי לשרת.** לשאת את הארון דהיינו מכן שלשים ועד כן חמשים: **למטה.** אצל הארון: **אלו ואלו.** ישראל ולוים למטה היו כדכתיב בספר יהושע: **על הר גריזים ועל הר עיבל.** שכתב משה בתורה על בסמוך כדמפרש וחזל: **על בסמוך.** שהיה מושיב שני זזיכי לבונה בין שני הסדרים: **וסכות על הארון.** על כרחך לאו על ממש דהאי מחילה הואי פרוכת ולא היה שכן: **ברוך בכלל ברוך בפרט.** כל הברכות והקללות[2] נאמרו בהר גריזים ובהר עיבל בכלל ופרט ברוך אשר יקים את דברי התורה הזאת ארור אשר לא יקים הרי בכלל וכל אחת ואחת בפרט ברוך וארור ברוך אשר לא יעשה פסל ומסכה ארור אשר יעשה פסל ומסכה וכן כולן: **ללמוד וללמד לשמור ולעשות.** כל המצות כולן טעונות ארבעה אלה ולמדתם אותם ושמרתם לעשותם[3] וכתיב ולמדתם אותם את בניכם וגו'[4] הרי כאן ארבע מצות לכל מצוה ועל ארבעתן נמסרו ארור וברוך בכלל ופרט ברוך אשר ילמדו ארור אשר לא ילמדו וכן ללמד וכן לשמור וכן לעשות בכל אחד ארבע ברייתות ברית לברוך בכלל ברית לברוך בפרט ברית לארור בכלל ברית לארור בפרט: (מכאן הפירוש שיך לע"כ) **ארבע וארבע.** ארבע בריתות ללמוד וארבע ללמד הרי שמנה: **שמנה ושמנה.** הא איכא עוד שמנה לשמור ולעשות: **וכן כפיי.** כשנאמרו כל המצות למשה נתנו כולן בארור וברוך בכלל ופרט: **וכן בברכות מואב.** כשאמרה לישראל כדכתיב (דברים ח) בעבר הירדן בארץ מואב הואיל משה וגו': **שנאמר אלה דברי הברית וגו'.** אחר קללות וברכות כתיב מלבד הברית וגו' אלמא בברית ערבות מואב בברכות וקללות כך ברית בחורב. דהר גריזים ודהר עיבל לא איצטריך לאמרי קרא דעלה קאי ובה איירי. ושמרתם את דברי הברית הזאת לא גרס ליה הכא: ברכות ואלו ואלו אומרים קללות יכול אלו שבהר גריזים היו עונין אחר הברכות אמן ואלו שבהר עיבל היו עונין אחר הקללות אמן ת"ל ארבעים

ענו כל העם ואמרו אמן אלו ואלו היו עונין אחר הברכות והקללות אמן הא כיצד בשעה שהיו אומרים ברכות היו הופכין פניהם וכו' ופלוגתא דרבי יומנן ורש לקיש דפליגי בפרק התודה (סס דף עח.) השוחט את התודה לפנים ולחמה חוץ לחומה וכן בפרק תמיד נשחט (פסחים דף סג:) השוחט הפסח על החמץ לא שייכא להכא וגרסה לר"י דרבי מודה נמי דכל על לכתחלה ולמצוה על ממש ושאני הכא דגזירת הכתוב היא וכדפרישית וכדיענך מכשר על בסמוך דומיא דהיא דפרק שתי הלחם (מנחות דף לב.) דאם סידר מערכת לחם הפנים שתים של שבע שבע [1]ואמר רבי רואין את העליונות כאילו אינן [2]והא בעינן ונתת על המערכת לבונה מאי על בסמוך ורבי לטעמיה דאמר על בסמוך] וגבי זזיכי לבונה טעמא נמי כיון דמשמע על בסמוך אמרינן דהאי על נמי לכתחילה בסמוך קאמר חדא שלא יפרום הלחם ועוד [3]דכי יהיב] בסמוך [4]הוי] דרך כבוד טפי לפני מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא כדאמרינן בכל המנחות נאות מלה (שם פב.) גבי כבשי עצרת דכתיב והניף הכהן אותם על לחם הביכורים יכול יניף כבשים על גבי לחם תלמוד לומר על שני כבשים אי על שני כבשים יכול לחם על גבי כבשים תלמוד לומר על לחם הביכורים וכו' ר' מכיעאי אומר מנין הלחם בין שתי יריכותיהם של כבשים ומניף ומנא מקיים שני מקראות הללו אמר רבי לפני מלך ב"ו אין עושין [כן] לפני ממ"ה עושין כן אלא מניף זה בלד זה ומניף והא בעינן על אמר רב חסדא לרב המנונא ואמרי לה רב חסדא לרבי לטעמיה דתניא וכו':

רבי

1. שָׁם בְּנִימִן צָעִיר רֹדֵם שָׂרֵי יְהוּדָה רִגְמָתָם שָׂרֵי זְבֻלֻן שָׂרֵי נַפְתָּלִי:
תהלים סח כח
2. לְבִנְיָמִן אָמַר יְדִיד יְיָ יִשְׁכֹּן לָבֶטַח עָלָיו חֹפֵף עָלָיו כָּל הַיּוֹם וּבֵין כְּתֵפָיו שָׁכֵן:
דברים לג יב
3. סַבְּבוּנִי בְכַחַשׁ אֶפְרַיִם וּבְמִרְמָה בֵּית יִשְׂרָאֵל וִיהוּדָה עוֹד רָד עִם אֵל וְעִם קְדוֹשִׁים נֶאֱמָן:
הושע יב א
4. הוֹשִׁיעֵנִי אֱלֹהִים כִּי בָאוּ מַיִם עַד נָפֶשׁ:
תהלים סט ב
5. אֶל תִּשְׁטְפֵנִי שִׁבֹּלֶת מַיִם וְאַל תִּבְלָעֵנִי מְצוּלָה וְאַל תֶּאְטַר עָלַי בְּאֵר פִּיהָ: תהלים סט טז
6. וַיֹּאמֶר יְיָ אֶל מֹשֶׁה מַה תִּצְעַק אֵלָי דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְיִסָּעוּ:
שמות יד טו
7. הָיִתָה יְהוּדָה לְקָדְשׁוֹ יִשְׂרָאֵל מַמְשְׁלוֹתָיו:
תהלים קיד ב
8. אֵלֶּה יַעַמְדוּ לְבָרֵךְ אֶת הָעָם עַל הַר גְּרִזִים בְּעָבְרְכֶם אֶת הַיַּרְדֵּן שִׁמְעוֹן וְלֵוִי וִיהוּדָה וְיִשָּׂשכָר וְיוֹסֵף וּבִנְיָמִן:
דברים כז יב
9. וְנָתַתָּ עַל הַמַּעֲרֶכֶת לְבֹנָה זַכָּה וְהָיְתָה לַלֶּחֶם לְאַזְכָּרָה אִשֶּׁה לַיְיָ:
ויקרא כד ז
10. וְשַׂמְתָּ שָׁם אֶת אֲרוֹן הָעֵדֻת וְסַכְתָּ עַל הָאָרֹן אֶת הַפָּרֹכֶת: שמות מ ג

תורה אור השלם

מוסף רש"י

ונעשה אושפזיכן לגבורה. שהיה הארון נתון בחלקו (יומא יב.). **רבי אומר על בסמוך.** שיתן המיכון של לבונה אצל הסדרים (מנחות סב.). **כשהוא אומר וסכות על הארון את הפרוכת.** דליכא למימר על ממש, דהא פרוכת מחילה היא להבדיל בין הקדש ובין קדש הקדשים, הוי אומר על בסמוך. שהיה אצל הארון (עמ).

שבטו של בנימין וירד לים תחילה שנאמר [1]שם בנימין צעיר רודם אל תקרי רודם אלא רד ים והיו שרי יהודה רוגמים אותם שנאמר שרי יהודה רגמתם לפיכך [6]זכה בנימין הצדיק ונעשה אושפיזכן לגבורה שנאמר [2]ובין כתפיו שכן אמר לו רבי יהודה לא כך היה מעשה אלא זה אומר אין אני יורד תחילה לים וזה אומר אין אני יורד תחילה לים קפץ נחשון בן עמינדב וירד לים תחילה שנאמר [3]סבבוני בכחש אפרים ובמרמה בית ישראל ויהודה עוד רד עם אל ועליו מפרש בקבלה [4]הושיעני אלהים כי באו מים עד נפש טבעתי ביון מצולה ואין מעמד וגו' [5]אל תשטפני שבולת מים ואל תבלעני מצולה וגו' באותה שעה היה משה מאריך בתפלה אמר לו הקב"ה ידידיי טובעים בים ואתה מאריך בתפלה לפני לפניו רבונו של עולם ומה בידי לעשות אמר לו [6]דבר אל בני ישראל ויסעו ואתה הרם את ממך ונטה את ידך וגו' לפיכך זכה יהודה לעשות ממשלה בישראל שנאמר [7]היתה יהודה לקדשו ישראל ממשלותיו מה טעם היתה יהודה לקדשו וישראל ממשלותיו משום דהים ראה וינוס תניא [8]רבי אליעזר בן יעקב אומר אי אפשר לומר לוי למטה שכבר נאמר למעלה ואי אפשר לומר למעלה שכבר נאמר למטה הא כיצד זקני כהונה ולויה למטה והשאר למעלה רבי יאשיה אומר כל הראוי לשרת למטה והשאר למעלה רבי אומר אלו ואלו למטה הן עומדים הפכו פניהם כלפי הר גריזים ופתחו בברכה כלפי הר עיבל ופתחו בקללה מאי [9]על על בסמוך [10]כדתניא [11]ונתת על המערכת לבונה זכה רבי אומר [12]על בסמוך אתה אומר על בסמוך או אינו אלא על ממש כשהוא אומר [13]וסכות על הארון [14]הוי אומר על בסמוך: הפכו פניהם כלפי הר גריזים ופתחו בברכה כו': תנו רבנן ברוך בכלל ברוך בפרט [15]ארור בכלל ארור בפרט ללמוד וללמד לשמור ולעשות הרי ארבע

6) [ע"ר יומא יב. וכוכתים נד.], כ) [תוספתא פ"מ ע"ס], ג) [מנחות סב. לח., ד) [מנחות מז. עח: סנהדרין פג: סנהדרין יג:], ה) [נ"ל את הפרוכת הוי אומר וכו'], ו) [תוספתא פ"מ], ז) [דברים כז], ח) [דברים כז], ט) [שם כז], י) [שם יח], כ) [רש"ל], ל) [רש"ל], מ) רש"ל, נ) [רש"ל].

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com